

LARVIK KOMMUNE
Postboks 2020
3255 LARVIK

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 18/00156-185

17.10.2022

Ark.: 326.12

Vedtak i navnesak 2022/214 – Eikehaugen, Markestranda, Hvåla mfl. i Larvik kommune

Statens kartverk har i dag gjort vedtak om skrivemåten av følgende stedsnavn i Larvik kommune:

- **Eikehaugen** (bruk 4084/58)
- **Markestranda** (strand)
- **Markeløkka** (jorde)
- **Hvåla** (felles navn for gard 4114, 4115, 4116)
- **Nordre Hvåla** (gard 4114)
- **Nordre Hvåla** (bruk 4114/1)
- **Søndre Hvåla** (gard 4115)
- **Søndre Hvåla** (bruk 4115/1)
- **Store Hvåla** (gard 4116)
- **Store Hvåla** (bruk 4116/1, 4116/2, 4116/3, 4116/5, 4116/6, 4116/7, 4116/8, 4116/9, 4116/10)
- **Lille Hvåla** (bruk 4116/12)
- **Hvålakalven** (gard 4117)
- **Hvålakalven** (bruk 4117/1)

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn

Navnesaken ble tatt opp av Språkrådet i samband med adressering i Larvik kommune, jf. brev datert 13.05.2022. Navna er tenkt brukt som ledd i adressenavn, og navna hadde flere godkjente skrivemåter i offentlig bruk. Navnesaken ble derfor reist for å fastsette rett skrivemåte for offentlig bruk.

Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er hovedregelen at det skal tas utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper for norsk, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd.

I utfyllende reglar om skrivemåten av norske stadnamn er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

I tillegg må det tas hensyn til normeringspraksisen i området og skrifttradisjonen for navnet saken gjelder, og hva som er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn. Det skal legges særlig vekt på ønsket til eieren når saken gjelder bruksnavn, og skrivemåten som eieren ønsker, ligger innenfor regelverket.

Skrivemåten av slektsnavn skal ikke påvirke skrivemåten av stedsnavn. Vedtak som gjelder skrivemåten av stedsnavn, får heller ikke følger for skrivemåten av slektsnavn.

Uttale og skrifttradisjon

Se under hvert navn i vedlegget.

Hørings svar og tilråding

Kartverket sendte saken til uttalelse og kunngjøring i Larvik kommune i brev datert 19.05.2022, i tråd med § 8 i loven. I brev datert 03.10.2022 har kommunen sendt de lokale uttalelsene til Språkrådet. Uttalelsene blir referert under hvert enkelt navn i vedlegget.

Språkrådets tilråding ble gitt i brev datert 06.10.2022, disse gjengis også under hvert enkelt navn i vedlegget.

Kartverkets vurdering

Se under hvert navn i vedlegget.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Kommunen oppfordres også til å informere innbyggerne i kommunen, f.eks. med notis i ei lokalavis og på nettsidene sine.

Når vedtaket gjelder skrivemåten av bruksnavn, skal kommunen sende melding om vedtaket direkte til eierne av bruket.

Bruksnavn

Vedtaket om skrivemåten av gardsnavn skal som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identisk med gardsnavnet, eller der gardsnavnet inngår som en del av bruksnavnet. Men etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at han/hun kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved slik dokumentasjon. Klageretten for navnet i andre funksjoner, f.eks. gardsnavnet, faller da bort. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning, som har denne ordlyden: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Vi presiserer at lov om stadnamn regulerer *offentlig* bruk av stedsnavn. Privatpersoner og bedrifter som ikke er heleide av det offentlige, er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom dette vedtaket blir stående uten at det blir påklagd, legger vi derfor til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten i ev. adressenavn og adressetilleggsnavn der navnet blir brukt.

Når det er gjort vedtak om adressenavn, adressetilleggsnavn og kretsnavn (grunn-, valg-, skolekrets og kirkesokn), skal den vedtatte skrivemåten legges inn i matrikkelen, og adressenavn i SSR vil bli oppdatert fra matrikkelen. Vedtak om adressenavn skal fortsatt sendes til bl.a. Kartverket, jf. § 9 fjerde ledd i forskrift om stadnamn.

Kartverket fører den vedtatte skrivemåten av bruksnavn i SSR, og skrivemåten hentes inn i matrikkelen derifra.

Klage

Vedtaket om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldinga skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivinga må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til klagenemnda for stedsnavnsaker, som er oppnevnt av Kulturdepartementet.

Med vennlig hilsen

Jon Arne Trollvik
fylkeskartsjef

Karsten Lien
saksbehandler stedsnavn

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Forskrift om stadnamn](#)
[Utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Vedlegg: Navneliste med de enkelte vedtakene
Tilråding fra Språkrådet datert 06.10.2022

Kopi Jon Arne Trollvik, LD - FKK Skien (LK2SKI)
Maria Ellingsen, LD - FKK Kristiansand (LK2KRI)
SPRÅKRÅDET
Ole Gunerius Deli, ED - Matrikkel- og stedsnavnavdelinga
RAGNAR KLØVERØD
Kjetil Aske
Bodil Lunde
Kristian Fredrik Gudem, BRUNLANES HISTORIELAG
Atle Næsset, MARKESTRANDA BÅT & VELFORENING

Vedlegg – Navneliste med de enkelte vedtakene

Eikehaugen (bruk 4084/58)

Uttale og skriftradisjon

I matrikkelutkastet fra 1950 og i dagens matrikkel er *Eikehaugen* navn på gnr./bnr. 4084/58. Kommunen oppga i forbindelse med adresseringssaken (e-post datert 12.05.2022) at uttalen er «Eikhauven».

Høringssvar og tilråding

Eieren av 4084/58 ønsker skrivemåten *Eikehaugen*.

Språkrådet tilrår: «**Eikehaugen**. Selv om kommunen oppgir uttale uten binde-e, vil vi likevel tilrå skrivemåten *Eikehaugen* i samsvar med eiers ønske. Denne skrivemåten er brukt i matriklene, og i rettskrivningen har tilsvarende sammensetninger binde-e (*eiketree, eikenøtt*).»

Kartverkets vurdering

Det er skrivemåtene *Eikehaugen* og *Eikhaugen* som har vært framme i saken.

Basert på skriftradisjonen, grunneierens ønske, rettskrivningen og tilrådingen fra Språkrådet, vedtar Kartverket **Eikehaugen**.

Markestranda (strand)

Uttale og skriftradisjon

Herredsregisteret (1990) har registrert navnet *Markenstranda* /'markenstranna/, med merknaden «navn etter en Marken». Kommunen oppga i forbindelse med adresseringssaken (e-post datert 12.05.2022) at uttalen er «Markstranna».

Høringssvar og tilråding

Markestranda Båt & Velforening har sendt saken til sine medlemmer, og de skriver «Det er bred enighet om at området heter Markestranda, og slik har det vært i minst 60 år».

Språkrådet tilrår: «Etterleddet må skrives *-stranda* i samsvar med norsk rettskrivning. Det foreligger flere uttaleopplysninger for førsteleddet, men ut fra uttalelsen (og navnet) til velforeningen virker det som om formen *Marke-* er brukt og innarbeidet. Vi tilrår derfor skrivemåten **Markestranda**.»

Kartverkets vurdering

Det er skrivemåtene *Markenstranda* / *Markestranda* / *Markstranda* som har vært framme i saken.

Uttaleopplysningene fra de ulike kildene spriker. Skriftlige kilder er det lite av, og vi velger derfor å legge vekt på navnet til velforeningen, noe Språkrådet også gjør i sin tilråding.

Kartverket vedtar **Markestranda**.

Markeløkka (jorde)

Uttale og skrifttradisjon

Herredsregisteret (1990) har registrert navnet *Markeløkka* /'markeløkka/ med merknaden «navn etter Marken?».

Høringsvar og tilråding

Markestranda Båt & Velforening har fått en tilbakemelding: «Den øvre delen av Markestranda var på tidlig 60 tall utmark for gården på Lydhus og ble kalt Mark(e)løkka. En av hytteeierne kjøpte sin hytte med navn Markeløkka, og som var bygget på restene av potetkjelleren til "Knut i Marken."».

Språkrådet tilrår: «**Markeløkka** i samsvar med uttaleopplysningene.»

Kartverkets vurdering

Det er skrivemåtene Markenløkka / Markeløkka / Markløkka som har vært framme i saken.

Uttaleopplysningene virker som er entydige: *Markeløkka* /'markeløkka/. Skriftlige kilder er det lite av, og vi velger derfor å legge vekt på uttaleopplysningene, noe Språkrådet også gjør i sin tilråding.

Kartverket vedtar **Markeløkka**.

Hvåla (felles navn for gard 4114, 4115, 4116)

Uttale og skrifttradisjon

På Kartserien Norge 1:50 000 har skrivemåten vært Hvaale i 1952 og Hvåla i 1971, 1992 og 2005. På økonomisk kartverk har skrivemåten vært Waale i 1959.

Norske Gaardnavne har oppslagsformen *Hvaale nordre, søndre og store* og uttalen /v`å`La/. Eldre skrivemåter er i *Hvaulum*, i *Hwalom* (cirka 1400), i *Hwolum* (1445), *Hualle*, *Huale* (mellom 1520 og 1570), *Hwalle* (1543), *Hualle* (1593, 1600, 1604, 1664), *Huaale* (1625) og *Waale* (1723). Navnet er forklart som flertallsform av norrønt *hváll* 'isolert, helst rundaktig høyde'.

Herredsregisteret (1947) har registrert uttalen /v`å`La/. Bustadnamnregisteret (1951) har uttalene /v`å`La/, /v`å`Lä/. Herredsregisteret (1990) har også registrert sammensetningene /'vå:Lade:le/, /'vå:Lagå:η/, /'vå:Lahalln/, /'vå:Lajo:Le/, /'vå:LakaLvålln/ og /'vå:LakaLvållkro:kn/.

Høringsvar og tilråding

Brunlanes Historielag ønsker skrivemåten *Hvåleveien*/*Hvålaveien* for adressenavnet i samsvar med eldre navnetradisjon. De eierne som har uttalt seg (jf. brev fra Ragnar Kløverød) ønsker at gårdsnavnet og veinavnet skal skrives i samsvar med etternavnet (*Waaleveien*). Kløverød skriver også «at kommunens anbefaling til Språkrådet blir at veien kan navnes **Hvålaveien** alternativt **Waaleveien**.»

Språkrådet tilrår: «Å skrive navnet med W- eller -aa- er ikke i samsvar med norske rettskrivningsprinsipper, og vil dermed være et brudd på § 4 første ledd i stedsnavnloven. En skrivemåte *Vål*- vil tilsløre navnets betydning. (Ordet *vål* betyr ifølge nynorskordboka 'dunge, haug, hop' eller 'samling av brende røtter i utmark', mens navnet i denne saken er forklart som flertallsform av norrønt *hváll* 'isolert, helst rundaktig høyde'). Spørsmålet i denne saken blir dermed om gårdsnavnet skal skrives *Hvåle* eller *Hvåla*. Skrivemåten *Hvåla* er i samsvar med uttalen, mens skrivemåten med -e har lang skrifttradisjon. Høringsuttalelsene som

har kommet inn viser ikke noe entydig eller sterkt ønske for den ene eller den andre skrivemåten. Vår primære tilråding blir derfor **Hvåla** i samsvar med uttalen av navnet, men sekundært vil vi tilrå **Hvåle** i samsvar med skrifttradisjonen.»

Kartverkets vurdering

Det er skrivemåtene Hvåla / Hvåle / Hvaale / Waale / Wåle / Våle som har vært framme i saken.

Høringssvarene tilsier at det er Hvåla / Hvåle / Waale som er ønsket, og av disse tilrår Språkrådet de to første. Hv- er den skrivemåten som best er i samsvar med meningsinnholdet.

W- og -aa- er ikke aktuelt etter rettskrivingsprinsippene, og da er det Hvåla og Hvåle som står igjen som aktuelle skrivemåter. Hvåle kunne delvis være aktuell på grunnlag av skrifttradisjonen, men ikke i Norge 1:50 000 i nyere tid. I tillegg samsvarer Hvåla helt med uttalen. Høringsuttalelsene gir ikke noe entydig svar. Basert på uttaleopplysningene og tradisjonen fra Norge 1:5 000, er det Hvåla som vil være det mest naturlige valget.

Kartverket vedtar skrivemåten **Hvåla**.

Nordre Hvåla (gard 4114)

Uttale og skrifttradisjon

I 1838-matrikkelen er gårdsnavnet skrevet *Hvaale (Hvauler) nordre*.

I matrikkelen fra 1905 er gårdsnavnet skrevet *Hvaale nordre*.

I matrikelutkastet fra 1950 er gårdsnavnet skrevet *Hvaale, nordre*.

Høringssvar og tilråding

Språkrådets tilråding: «Primært **Nordre Hvåla**, sekundært **Nordre Hvåle**.»

Kartverkets vurdering

I vurderingen av dette og de følgende navna baserer vi oss på det som er skrevet over om Hvåla.

Kartverket vedtar **Nordre Hvåla**.

Nordre Hvåla (bruk 4114/1)

Uttale og skrifttradisjon

I matrikkelen fra 1905 er bnr. 1 skrevet *Hvaale nordre*.

I matrikelutkastet fra 1950 er bnr. 1 skrevet *Hvaale, nordre*.

Høringssvar og tilråding

Språkrådets tilråding: «Primært **Nordre Hvåla**, sekundært **Nordre Hvåle**.»

Kartverkets vurdering

Kartverket vedtar **Nordre Hvåla**.

Søndre Hvåla (gard 4115)

Uttale og skrifttradisjon

I 1838-matrikkelen er gårdsnavnet skrevet *Hvaale søndre*.

I matrikkelen fra 1905 er gårdsnavnet skrevet *Hvaale søndre*.

I matrikkelutkastet fra 1950 er gårdsnavnet skrevet *Hvaale,søndre*.

Høringssvar og tilråding

Språkrådets tilråding: «Primært **Søndre Hvåla**, sekundært **Søndre Hvåle**.»

Kartverkets vurdering

Kartverket vedtar **Søndre Hvåla**.

Søndre Hvåla (bruk 4115/1)

Uttale og skrifttradisjon

I matrikkelen fra 1905 er bnr. 1 skrevet *Hvaale søndre*.

I matrikkelutkastet fra 1950 er bnr. 1 skrevet *Hvaale,søndre*.

Høringssvar og tilråding

Språkrådets tilråding: «Primært **Søndre Hvåla**, sekundært **Søndre Hvåle**.»

Kartverkets vurdering

Kartverket vedtar **Søndre Hvåla**.

Store Hvåla (gard 4116)

Uttale og skrifttradisjon

I 1838-matrikkelen er gårdsnavnet skrevet *Hvaale store*.

I matrikkelen fra 1905 er gårdsnavnet skrevet *Hvaale store*.

I matrikkelutkastet fra 1950 er gårdsnavnet skrevet *Hvaale,store*.

Høringssvar og tilråding

Språkrådets tilråding: «Primært **Store Hvåla**, sekundært **Store Hvåle**.»

Kartverkets vurdering

Kartverket vedtar **Store Hvåla**.

Store Hvåla (bruk 4116/1, 4116/2, 4116/3, 4116/5, 4116/6, 4116/7, 4116/8, 4116/9, 4116/10)

Uttale og skrifttradisjon

I matrikkelen fra 1905 er bruksnavnene skrevet *Hvaale store*.

I matrikkelutkastet fra 1950 er bruksnavnene skrevet *Hvaale,store*. For bnr. 5 er det skrevet *Hvåle,store*.

Høringssvar og tilråding

Språkrådets tilråding: «Primært **Store Hvåla**, sekundært **Store Hvåle**.»

Kartverkets vurdering

Kartverket vedtar **Store Hvåla**.

Lille Hvåla (bruk 4116/12)

Uttale og skrifttradisjon

I matrikelutkastet fra 1950 er bnr. 12 skrevet *Hvaale,lille*.

Høringssvar og tilråding

Språkrådets tilråding: «Primært **Lille Hvåla**, sekundært **Lille Hvåle**.»

Kartverkets vurdering

Kartverket vedtar **Lille Hvåla**.

Hvålakalven (gard 4117)

Uttale og skrifttradisjon

På Kartserien Norge 1:50 000 har skrivemåten vært Hvålakalven i 1992 og 2005.

I 1838-matrikkelen er gårdsnavnet skrevet *Hvaalekalv (Hvaulakalf)*.

Norske Gaardnavne har oppslagsformen *Hvaalekalven* og uttalen /vå:`Lakallen/. Eldre skrivemåter er *i Hwalakalf* (cirka 1400), *Halle kalle* (mellom 1520 og 1570), *Huallekalf* (cirka 1574), *Huallekalf* (1593), *Hualekalf* (1600), *Hualkalf* (1604), *Hualkalf* (1625), *Hualffkalfen* (1664) og *Hvalkalf* (1723). «Hvålakalfr; kalfr er Dyrenavnet Kalv, som i denne Forbindelse maa være brugt om en mindre Høide ved Siden af større (de, hvorefter GN. 114–116 har Navn), ligesom Ordet i dermed sms. Ønavne betegner en mindre Ø ved Siden af en større. I Udtale synes Kall (d.e. Karl) at være traadt i Stedet for Kalv».

I matrikkelen fra 1905 og i matrikelutkastet fra 1950 er gårdsnavnet skrevet *Hvaalekalven*.

Herredsregisteret (udatert) har registrert uttalene /vå:`Lakalløn/, /vå:`Lakalvøn/.

Høringssvar og tilråding

Språkrådets tilråding: «Primært **Hvålakalven**, sekundært **Hvålekalven**.»

Kartverkets vurdering

Det er skrivemåtene Hvålakalven / Hvålekalven / Hvålakallen / Hvålekallen som har vært framme i saken.

Selv om de registrerte uttalene kunne tilsi både -kalven og -kallen, er det -kalven som er helt dominerende i de skriftlige kildene. Vi velger derfor å legge mest vekt på denne varianten av navnet.

Kartverket vedtar **Hvålakalven**.

Hvålakalven (bruk 4117/1)

Uttale og skrifttradisjon

I matrikkelen fra 1905 og i matrikelutkastet fra 1950 er bnr. 1 skrevet *Hvaalekalven*.

Høringssvar og tilråding

Språkrådets tilråding: «Primært **Hvålakalven**, sekundært **Hvålekalven**.»

Kartverkets vurdering

Kartverket vedtar **Hvålakalven**.